

Instagram: stela_knjige
Facebook: stela
www.stelaknjige.rs

NASLOV ORIGINALA

Mansoor Adayfi

Don't Forget Us Here: *Lost and Found at Guantanamo*

Copyright © 2021 by Mansoor Adayfi

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2023

ZA IZDAVAČA

Marko Sabovljević

UREDNIK

Marina Sabovljević

LEKTURA I KOREKTURA

Borka Slepčević

DIZAJN KORICA

Tijana Kazimirović

SLOG I PRELOM

Studio Znak

ŠTAMPA

Alpha print, Zemun

TIRAŽ

1.000

IZDAVAČ

Publik praktikum, imprint Stela

Dobrovoljačka 10/I, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA

2023

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

NE ZABORAVITE NAS OVDE

— Izgubljen i nađen u Gvantanamu —

MANSUR ADAJFI

u saradnji s

ANTONIOM AJELOM

Prevela s engleskog
Gordana Subotić

Stela

Rane pohvale za *Ne zaboravite nas ovde*

„U ovom delu prekretnici, Mansur Adajfi nam pruža turu vođenu kroz košmarni krajolik Gvantanama. Pripoveda nam priču kako o nehotičnoj okrutnosti tako i o organizovanom sadizmu koji bi svakog američkog političara morao naterati da pocrveni od stida. Ali ovi memoari nude mnogo više od jezivog portreta pomahnitale birokratije zato što opisuje žestok otpor i poslednje iskupljenje nevinog Jemencu poslatog u pakleni zatvor. Nadajmo se da će *Ne zaboravite nas ovde* pokrenuti odavno zakašnelo suočavanje sa užasima Gvantanama i njegovim nevinim žrtvama.”

Ron Černou, bivši predsednik PEN Amerika
i autor bestselera *Grant* i *Hamilton*

„Ovo je potpuno očaravajuća, nemilosrdno razgnevljujuća i neočekivano zabavna knjiga o čoveku uhvaćenom u apsurdan svet rata protiv terora. Nemoguće je ne navijati za Mansura s njegovom jetkom duhovitošću i zadivljujućom istrajnošću. Ovo je savremeni *Unbroken* sa životnim lekcijama američkom vojnoobaveštajnom kompleksu koji pokazuje kako naoko moralna država postaje država sponzor torture.”

Dejv Egers, finalista Pulicerove nagrade i
laureat nagrade *Dejton Literari Pis*

„Neverovatna priča! Zahvalan sam ovoj veselo potresnoj knjizi što me podseća na to šta znači biti ne samo human već i ljudsko biće. Kad pročitamo njegovu priču, i sami se moramo angažovati i osetiti se odgovornim za ono što se događalo u Gvantanamu, što se još uvek događa i što se može dogoditi u budućnosti.”

Azar Nafisi, autor bestselera *Reading Lolita in Tehran*

„*Ne zaboravite nas ovde* duboko je dirljiv i beskrajno važan doprinos umnosti, otpornosti i ljudskosti s kojom je njen autor, Mansur Adajfi, preživeo četrnaest godina kao zatvorenik u zloglasnom zatvorskom logoru Gvantanamo.”

Fransin Prouz, bivša predsednica PEN Amerika i
autor bestselera *Lovers of the Chameleon Club, Pariz 1932.*

„Ova knjiga nas vodi unutar istrajnog uma izuzetnog mladog čoveka koji je odbio da ga slome ritualizovano mentalno i fizičko mučenje. Kroz čino ve odvažnog otpora i bezgranične vere, istrajavao je u svom dostojanstvu. Njegov ritual pisanja kako bi se zauzeo za svoj slučaj pretvoriće se u ovaj važan dokument koji otvara prozor ka zadivljujućoj ljudskosti na mestu predviđenom da zauvek ostane tajna.”

Melisa Fleming, podsekretar UN-a – generalni sekretar za globalne komunikacije i autor knjige *A Hope More Powerful than the Sea*

„Posle godina slušanja i čitanja samo ‘zvaničnih’ verzija njegove priče, onako kako su je ispričali oni koji su ga uhvatili, Mansur napokon sam priča. Ništa ne prećutati nakon takvih iskustava koja su obuhvatala četrnaest godina najtežih kršenja ljudskih prava i svakodnevna poniženja smišljena da slome ljudski duh, predstavlja uspeh. Pričanje onako kako je to Mansur ovde učinio, o borbi zatvorenika Gvantanamo da odbrane svoju ljudskost, preokreće zvaničnu priču o tim ljudima naglavačke i pokazuje Gvantanamo onakvim kakav jeste: kao jezivu sramotu i besmislen neuspeh.”

Mohamedu uld Slahi, autor bestselera *Guantánamo Diary*

„Žestoka, elokventna optužba protiv Gvantanamo. Mansur Adajfi živopisno dočarava zloupotrebe tamo počinjene i moćno piše o deceniji i po provedenoj na tom mestu.”

Piter Bergen, autor bestselera *Manhunt* i *The Rise and Fall od Osama bin Laden*

„Ne zaboravite nas ovde Mansura Adajfija možda je jedna od najšokantnijih knjiga koju ćete ikad pročitati, ali ne iz razloga koje očekujete. Nemilosrdno mučenje kojem je Adajfi bio izložen u Gvantanamo Beju, ispričano do najmućnijih detalja, zgranuće vašu savest kao užasavajuća činjenica da je vlada SAD bez optužnice držala više od četrnaest godina Adajfija, koji je u tom procesu izgubio čitave svoje dvadesete. Ali ono što je najšokantnije u ovoj izuzetnoj knjizi jeste Adajfijeva ogromna sposobnost da se odupre svojim

porobljivačima s neuobičajenom kreativnošću, dostojanstvom, pa čak i humorom. *Ne zaboravite nas ovde* pokazuje nam kako gulag u Gvantanamu, smišljen da liši stotine muslimana svega što im je nekad bilo drago, na kraju lišava tamničare – a ne zatvorenike – sopstvene ljudskosti.”

Mustafa Bajumi, autor knjige *How Does It Feel to Be a Problem?: Being Young and Arab in America*

„Nezaboravan... Ubedljiv, prosvetljujući izveštaj o Gvantanamu iz muslimanske perspektive.”

Džonatan Hansen, autor knjige *Guantánamo: An American History*

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*Mojim roditeljima Amini i Ahmedu,
svim mojim sestrama, naročito Jumni Desai,
mojoj braći iz Gvantanama i mojim advokatima,
tetki Bet i Endiju Hartu*

Sadržaj

Predgovor 15

PRVI DEO
DOLAZAK 19

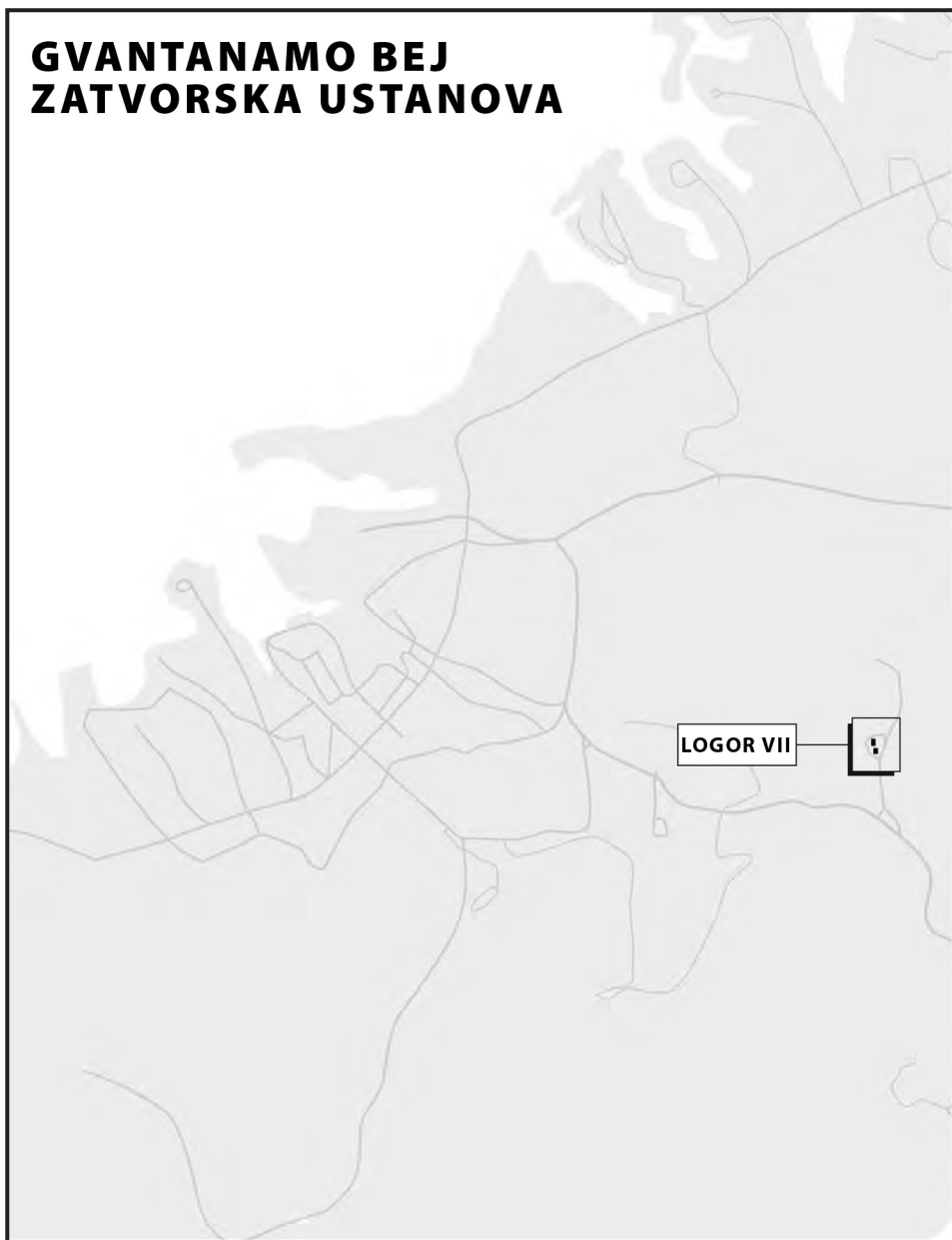
DRUGI DEO
OTPOR 99

TREĆI DEO
GLAD 183

ČETVRTI DEO
ODLAZAK 249

Zahvalnost 354

GVANTANAMO BEJ ZATVORSKA USTANOVA

Predgovor

Skoro dvadeset godina pošto je Gvantanamo otvoren, ljudi i dalje raspravljaju da li takvo mesto treba ili ne treba i dalje da postoji. Zamislite američke dečake, osamnaestogodišnjake ili još mlađe, kako provode pet, deset, dvadeset godina u nekom stranom zatvoru, bez optužnice za zločin, gde ih muče, kažnjavaju zbog upražnjavanja vere, eksperimentišu na njima i prisiljavaju ih da žive u samicama. To je Gvantanamo. Od 11. januara 2002. do danas, Sjedinjene Države su držale 779 zatvorenika u Gvantanamu. Ti ljudi su iz svih krajeva sveta, predstavljaju pedeset nacionalnosti i govore više od dvadeset jezika. Bilo je među njima lekara, novinara, pevača, profesora, studenata, nastavnika, bolničara, pesnika, kovača, bivših špijuna i ubica Cije, seljaka, plemenskih staraca i još mnogo drugih. Oni su bili sinovi i muževi, braća i očevi. Oni su razlog zbog kojeg sam napisao ovu knjigu.

Nikad nisam nameravao da napišem knjigu o sebi. Umesto toga sam želeo da ispričam priču o Gvantanamu i svim tim ljudima koji su tamo bili zatočeni. Da pokažem svetu kako je zaista izgledao život tamo. Da pokažem svetu ko je zaista bio tamo. Mislio sam da ću, budem li mogao da uhvatim sve one male trenutke radosti i lepote, prijateljstva i bratstva, teškoća i borbe da preživimo – sve trenutke koji su nas ujedinili i povezali – da ću možda moći da promenim način na koji ljudi razmišljaju o Gvantanamu.

Mislio sam da je važno da uhvatim te trenutke i ispričam ih s naše tačke gledišta, na način kako smo ih mi doživeli. Važno je ispričati

te priče i nisam želeo da ih ispriča neko drugi ko ih nije proživio s nama.

Godine 2010, kad sam prvi put premešten u blok sa zajedničkim prostorijama, počeo sam da zapisujem te trenutke. Razgovarao sam s braćom i zajedno smo se prisećali šta nam se događalo. Dok sam beležio te priče, nazvao sam ih *Trenuci iz Gvantanama*, i slao sam ih kao pisma, najpre svom advokatu Endiju Hartu, a zatim u celini mojoj advokatici Bet Džejkob.

Zapisao sam te priče najverodostojnije što sam mogao. Godinama nismo imali časovnike niti ručne satove, tako da prva verzija *Trenutaka iz Gvantanama* nije imala uporišta u vremenu, baš kao što ga ni mi nismo imali. No iako smo izgubili pojam o vremenu i vezu sa spoljašnjim svetom, sećali smo se šta nam se dogodilo. Promenio sam neka imena i detalje kako bih zaštitio identitet braće, čuvara i osoblja logora.

Godine 2018. počeo sam da radim s Antoniom Ajelom kako bih svoje *Trenutke iz Gvantanama* pretočio u knjigu. Proveli smo stotine sati na Skajpu prolazeći kroz moja pisma i rukopise, ponovo proživljavajući moje vreme u Gvantanamu, sidreći moje priče u vreme i mesto i tkajući ih sve zajedno u pripovedanje. Bilo je teško ponovo proživljavati te godine i obrađivati ono što mi se dogodilo. Ponekad bih se setio nečeg novog i postao bih potišten. Ponekad sam bio frustriran kad bi mi Antonio iznova i iznova postavljao isto pitanje sve dok ne bi napokon razumeo neki važan trenutak. Mnogi od nas patili su od napada posttraumatskog stresnog poremećaja, a godine življenja pod neprijatnim, jarkim svetlom oštetile su nam oči i ostavile nam razorne glavobolje. Sve to može otežati rad. Ponekad sam samo želeo da prekinem i zaboravim da je ta knjiga ikad postojala kako ne bih morao da se „vraćam” u Gvantanamo.

Nikad nisam nameravao da napišem knjigu kao priču o sebi – uvek je to trebalo da budu priče svih nas; trebalo je da bude priča o Gvantanamu. Ali shvatio sam da sam, pričajući svoju priču, mogao da ispričam širu priču o Gvantanamu i priče sve moje braće, kako bi svet zajedno s nama iskusio naše trenutke u Gvantanamu.

Gvantanamo me i dalje proganja, i dalje proživljavam svaki trenutak svog života sa stigmom bivšeg pritvorenika Gvantanama. Nadam se da kompletiranjem ove knjige i njenim deljenjem sa svetom mogu započeti da učutkujem te aveti i odagnam stigmatu. Nadam se da će ljudi početi da uviđaju ko smo mi zaista.

Verujem da su umetnost i pripovedanje način na koji vodimo ljude na putovanje sopstvenom dušom. Molim vas, dozvolite mi da vas povedem na putovanje kroz Gvantanamo. Vežite se i pripremite se. Ja ću biti vaš vodič, ali ne brinite – nećete morati da nosite narandžasti kombinezon, okove ili vreću na glavi. Svako veče ćete biti slobodni da ostavite iza sebe ograde i samice i ponovo se uključite u svoj život. Ali mislim da ćete se vratiti i ponovo mi se pridružiti da biste videli onu stranu Gvantanama koju je malo ljudi iskusilo, gde, da, ima mnogo bola, ali ima i neočekivanih trenutaka lepote i radosti koji će vam oduzeti dah. To je moj Gvantanamo.

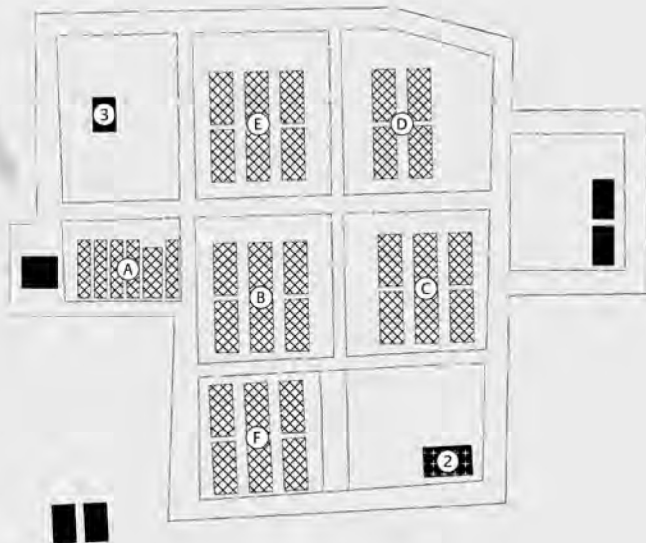
LOGOR IKS REJ

ZGRADE I STRUKTURE

- (A) Alfa
- (B) Bravo
- (C) Čarli
- (D) Delta
- (E) Eho
- (F) Fokstrot
- (1) Zgrade za ispitivanje
- (2) Medicinski šator
- (3) Dvorište za prihvat

NAMENE

- Lančano povezani kavezi
- Ispitivanje
- Ambulanta

ZGRADE I STRUKTURE

- (A) Alfa
- (B) Bravo
- (C) Čarli
- (D) Delta
- (E) Eho
- (F) Fokstrot
- (1) Zgrade za ispitivanje
- (2) Medicinski šator
- (3) Dvorište za prihvat

NAMENE

- Lančano povezani kavezi
 Ispitivanje
 Ambulanta

PRVI DEO

DOLAZAK

– JEDAN –

Umraku sam čekao smrt. Islednici su završili sa mnom. *Nisi dovoljno vredan da bismo te ostavili živog*, rekli su. Nisam posedovao inteligenciju koja im je trebala za pripadnika Al Kaidinog komandnog lanca. Vezali su mi ruke lepljivom trakom, zatim su mi traku nalepili preko očiju i ušiju. Zalepili su mi usta i navukli mi kapuljaču preko glave. Odvukli su me napolje na hladnoću i naterali da se spustim na kolena. Nedeljama nisam video svetlost dana i mislio sam da više nikad neću videti plavo nebo. Držali su me s vrećom preko glave ili u mračnim prostorijama, skidali do gole kože i tukli do krvi ni sam ne znam koliko dugo. Nedeljama. Mesec dana. Možda i duže. Bio sam u Avganistanu, ali nisam znao tačno gde.

Da nisam to proživeo, ne bih verovao šta mi se dešava. Dogodilo se tako brzo i ništa nije imalo smisla. Sve je počelo danima pre nego što je trebalo da se vratim kući u Jemen, kada su mog prijatelja i mene iz zasede napali i oteli vojni zapovednici na auto-putu u severnom Avganistanu. U početku su tražili samo naše kamione i novac za otkup.

Odrastao sam u malom selu u Jemenu u kojem nije bilo struje ni vode. Celog života su mi govorili da sam pametan. Imao sam osamnaest godina i bio prepun tvrdoglavog samopouzdanja karakterističnog za dečake tih godina. Nikada se nisam našao u okolnostima iz kojih nisam mogao da se izvučem. Ništa od toga nije bilo bitno kada su Sjedinjene Države počele da nas bombarduju i bacaju listiće nudeći novac kao nagradu za vojnike Al Kaide i talibana. Vojni zapovednici su za bolju cenu prodavali Arape Amerikancima.

Vojni zapovednici su mi rekli da govorim da sam iz Al Kaide, inače će me Amerikanci ubiti. Amerikanci su mi rekli da su znali da sam vođa Al Kaide – regruter, sredovečni Egipćanin – trebalo je samo da priznam. Ništa od toga nije bilo istina.

NA KOLENIMA ČEKAJUĆI da me pogube, pozeleo sam da poslednji put vidim svoju majku da bih se pozdravio s njom. Pokajao sam se zbog grehova i pogrešaka koje sam počinio i pomolio se Alahu da mi oprosti. Voleo bih da sam Mu bio bliži i da sam učinio više dobrih dela za života. *Jednog dana svi ćemo stati pred Njega. On zna da nisam ništa loše učinio ovim ljudima koji me muče. On zna da nikoga nisam povredio.*

Čovek pored mene je plakao. Preklinjao je nekoga da prestane da ga bije. Preklinjao je za svoj život. To nije bilo ništa novo. U beskrajnom mraku čuo bih i žene i decu kako preklinju. Vojnik je povikao, a onda se začuo pucanj, ali nije bio namenjen meni. Srce mi je tuklo u slepoočnicama. Plakao sam. Gde bi me metak pogodio? Da li bi mi pucali u glavu? U grudi? Da li bih osetio bol? Ostatak mog života sazeo se u tih nekoliko sekundi, ne duže od toga. Ponovo sam se pomolio Alahu. Pozeleo sam da mi nije toliko hladno.

Alahu, o Alahu. Svedočim da nema drugog boga osim Alaha, svedočim da je Muhamed Alahov poslanik. Alahu, o Alahu.

Rekao sam sebi da ću biti snažniji kad dođu po mene. *Nateraću ih da se potrude. Neću hodati.* Stoga su me vukli, nožni prsti su mi riljali zemlju. *Alahu, o Alahu.* Bacili su me na zemlju, pocepali mi odeću i skinuli me do gole kože. Pretresli su me na najgori mogući način, a šta su mislili da će pronaći nakon što su me posle meseci mučenja ostavili golog? Navukli su mi vreću preko glave, ubacili me u jutanu vreću i oblepili trakom. Ali nisu me streljali. Ubacili su me u nešto za šta sam pretpostavio da je kamion i prikovali me za pod. Bar je pod bio topao. Motori su se pokrenuli uz buku i protresli mi celo telo. Nisam bio u kamionu; bio sam u avionu. Motori su bili sve glasniji i glasniji, a onda mi je teret čitavog sveta ispunio stomak. *Alahu, o Alahu.*

„Dozvoli mi da ti pomognem da pomogneš sebi”, ponavljao mi je islednik s crne lokacije. „Ne želim da te povredim.”

Proveo sam nedelje u mraku viseći s tavanice, nag, pretučen, mučen strujnim udarima... Sve dok nije ostao samo bol, pravi bol, bol koji nikad nisam zamišljao da postoji. Rekao sam im istinu – da sam student, da imam osamnaest godina, da sam iz Jemena. Rekao sam im da nisam vojnik, da ne mrzim Ameriku, da nisam iz Al Kaidе – ali nisu to hteli. Hteli su da priznam da sam čovek po imenu Adel, egipatski regruter za Al Kaidu, terorista koji je planirao da ih bombarduje. U redu.

„Biću ko god želite da budem”, rekao sam. „Biću vaš Adel.”

Izgovorio sam sve što su hteli samo da bol prestane. Samo zato što su mi rekli da to kažem i što sam poslušao ne znači da je to greh, ali ipak sam se molio Alahu za oproštaj. *Alahu, o Alahu*. Mislio sam da će sve biti gotovo kad im dam ono što žele. Ali sada su želeli detalje. Detalje koje nisam mogao da im pružim. Da nisam nimalo vredeo, šta bi mi uradili? U tom trenutku izgubio sam deo sebe koji nikada nisam povratio. Bol, pitanja, mučenja promenili su me i više nisam znao ko sam. Čovek kojeg su prodali zauvek je nestao.

KAD ME NISU pogubili, mislio sam da je najgore sigurno iza mene. Ništa se nije desilo u avionu osim oštrog dodira čizama na mom telu. Avion je sleteo i dobio sam još jednu čizmu u glavu, a zatim me je neko podigao i poderao mi vreću. Hteli su da hodam, ali nisam mogao. *Alahu, o Alahu*. Nisam želeo. Jedan od njih me je stegao za vrat i odvukao me je iz aviona, pesnicom me udarajući u lice, rebra, glavu. Bacio me je na gomilu tela, kao zaklanu ovcu, i tu sam ostao. Koliko ih je još nestalo poput mene? Buka i pokreti su se uskomešali oko nas, ljudi su govorili i vikali na engleskom koji nisam razumeo. Nisam mogao ništa da vidim. Nisam mogao da razmišljam. *Alahu, o Alahu*. Ostali smo tako satima, goli i obmotani lepljivom trakom, s vrećom preko glave, smrzavajući se na vetru dok su nas vojnici šutirali, mokrili po nama, pljuvali nas, stajali nam čizmama za vratom. Sve je to bilo ponižavajuće, ali ništa u poređenju s onim što su mi radili pre toga.

Alahu, o Alahu. Vreme se istopilo, a onda me je neko odvuкао s te gomile tela. Skinuli su mi vreću s glave, zatim odlepili traku sa usta i ušiju, ali ne i s očiju. Jedan čovek mi se obraćao na engleskom, a drugi mi je govorio u uho na arapskom.

„Da li radiš za Al Kaidu?“, pitao je.

„Ne.“

„Da li radiš za talibane?“

„Ne.“

„Da li si vojnik?“

„Ne.“

„Da li si bio u kampu za obuku u El Faruku?“

„Ne.“

„Da li znaš gde je Osama bin Laden?“

„Ne.“

„Da li znaš gde je Halid Muhamed?“

„Ne.“

Alahu, o Alahu. Govorio sam „ne“ iznova i iznova i onda su mi gurnuli nešto u zadnjicu. Tada sam se pobunio. Ruke su mi bile vezane ali sam se ritao. Šutirao sam i vikao. Zatim je planina vojnika nahrupila preko mene, udarajući me pesnicama i čizmama. Kada su prestali da me tuku, čovek koji je postavljao pitanja vratio se.

„Evo šta radimo s onima koji nas lažu“, rekao je. „Hoćeš još? Ne brini, dobićeš još.“

Strgnuli su mi traku s očiju. Jarko svetlo gorelo je nakon meseci mraka. Neko je stao ispred mene i fotografisao mi lice, golo telo, sve. Pogled mi se razbistrio i mogao sam da vidim okruženje. Bio sam u šatoru. Svuda su bili vojnici; neki su nosili maske i bela zaštitna odela isprskana krvlju. Krvi je bilo svuda. Jedan vojnik je tukao golog muškarca. U jednom delu šatora nalazila se vreća s odećom – gde su bili muškarci koji su nosili tu odeću? *Alahu, o Alahu.* Da li je ovo mesto gde će me ubiti?

Rečeno mi je da potpišem papir na kojem je pisalo da, ako pokušam da pobeegnem, imaju pravo da pucaju u mene i ubiju me. Odbio

sam. Ako hoće da me ubiju, neću potpisivati sopstvenu smrtnu presudu. Ponovo su mi navukli vreću na glavu i okovali me lancima.

A onda sam začuo glas iz daljine, glas žene koji me je podsetio na majčin i odagnao mi strah. Potisnuo sam sve ostale glasove oko sebe, prebijanje, motore koji su brujali napolju. Usredsredio sam se na taj jedan glas, umilan i spokojan kao glas moje majke, i on me je vratio u život. Pričala je na engleskom i nisam znao šta je govorila, ali to nije bilo važno. Taj glas me je preneo u ono mesto u srcu gde više nije bilo bola, patnje ili straha. Dok sam slušao taj glas, pronašao sam mir u onome što bi mi majka uvek govorila kad me je uspavljivala: *Alah te nikada neće napustiti.*

Kad su došli po mene, bio sam miran. Stavili su me na nosila, bio sam nag do gole kože, ako se izuzmu vreća na glavi i okovi, i odneli su me. Kapija se otvorila uz zveket i zatvorila. Spustili su me na pod na nosilima, zamenili lance lepljivom trakom i otišli. U mraku sam čekao da se nešto desi. A pošto se ništa nije desilo, podigao sam ruku i skinuo vreću.

Jarko svetlo obasjalo je sve kao usred dana. Generatori su grmeli. Vojnici su vikali. Helikopteri su nadletali iznad nas. Ledena hladnoća mi je rezala slabo i slomljeno telo. Bio sam u velikom otvorenom šatoru obmotanom bodljikavom žicom. Video sam još pet drugih šatora. Nijedan nije imao zidove koji štite unutrašnjost od hladnoće i snega koji je vejao. Napolju se nalazilo pet kula i svaka je bila puna vojnika naoružanih teškim mitraljezima. Američki vojnici u pustinj-skim uniformama svuda su se rojili.

Našao sam plavi kombinezon na nosilima pored mene i obukao ga, što je bio prvi komad odeće koji sam obukao posle nekoliko meseci otkako su me oteli. Bio sam veoma srećan što sam konačno mogao da se pokrijem. Ta noć je bila vrlo hladna. Svuda oko mene bili su muškarci koji su, ušuškani u ćebad, pokušavali da se zaštite od ledenog vetra.

Nikad ranije nisam video tako nešto. Vojni avioni, helikopteri, vojnici s mitraljezima. Ništa nije imalo smisla.

„Gde smo?“, pitao sam naglas, ne očekujući odgovor.

„Nalaziš se u američkom zatvorskom logoru u Kandaharu”, rekao je glas na arapskom.

Ponovo sam legao na nosila. Bio sam daleko na jugu! *Alahu, o Alahu*. Bio sam previše umoran. Bio sam gladan i žedan. Konačno sam zaspao. U snu sam video sebe u metalnom kavezu, obučenog u narandžasto. Ponovo me je probudio onaj predivni glas koji je tiho govorio pored mene. Nisam znao šta je pričala niti kome se obraćala, ali sam zažmurio i slušao taj ljupki glas dok nije iščezao. Glas te žene je bio glas života, kao majčin šapat koji kaže: *Sve će biti u redu*.

Verovao sam u to.